

LEERGANG PENSIOENRECHT

VOORJAAR 2025 | VU LAW ACADEMY

College 12

Onderwerp: Pensioenprocesrecht

Datum: 16 september 2025 (fysiek; VU)

Docent: mr. W.P.M. Thijssen

Te bestuderen

Algemeen over procederen in pensioenzaken

- Asser/Lutjens Asser/Lutjens 7-XI 2023/65-79
- A.A. Boutens CPL en R.M.J.M. de Greef, Geschillenbeslechting onder de WTP: een doorkijk tussen de bomen in het pensioenbos, TPV 2024/2
- Twee casus

De Wet toekomst pensioenen

- Art. 48b Pensioenwet: klachten- en geschillenprocedure
Uitgewerkt in de artt. 14f tot en met 14k Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.
- Art. 48c Pensioenwet: geschilleninstantie
Uitgewerkt in de artt. 14l tot en met 14s Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.
- Art. 150h Pensioenwet: geschillenbeslechting tijdens transitie
Uitgewerkt in de artt. 45 tot en met 45e Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Aanbevolen

Literatuur

- M.W. Minnaard, Het beroepsrecht van medezeggenschapsorganen: een update, TPV 2022/16
- W.H.M. Vrancken CPL, De Ombudsman Pensioenen en het financiële gebaar, TPV 2023/46
- C. Hoekstra, Rechter of geschilleninstantie? Zegt u het maar!, Pensioen Magazine september 2023, p. 28-32
- R. Kuip en M. Boumans, Highlights van de stichting Geschillen Instantie Pensioenfondsen, Pensioen Magazine november 2023, p. 7-10
- B. van der Goes, B. van den Tol en Z. Kluit, De nieuwe klachtenprocedure door pensioenfondsen vanuit juridisch perspectief: op weg naar een heldere en transparante klachtenregeling, Pensioen Magazine december 2023, p. 9-15
- B. van den Tol, B. van der Goes en F. Jeurissen, Regeling aangepast, klaar? Een goed ingerichte klachtenafhandeling gaat verder dan voldoen aan wet- en regelgeving, Pensioen Magazine januari 2024, p. 27-32
- J. Dilling, Aandacht voor de klacht, Pensioen Magazine mei 2024, p. 4-5
- J.A.G. Steenvoorden, De menselijke maat is je niet blindstaren op de regels,

Civiele procedures

- De dagvaardingsprocedure in eerste aanleg: <https://www.rechtspraak.nl/Naar-de-rechter/rechtszaak-beginnen-particulier-of-organisatie/Paginas/dagvaardingsprocedure-beginnen-civiele-rechter.aspx>
- De dagvaardingsprocedure in hoger beroep: <https://www.rechtspraak.nl/Naar-de-rechter/Hoger-beroep/civiele-zaak>
- De dagvaardingsprocedure in cassatie: <https://www.hogeraad.nl/cassatie/werkt/procederen/>

Bestuursrechtelijke procedures

- De bestuursrechtelijke procedure (bezwaar, beroep, hoger beroep): <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/rechtspraak-en-geschiloplossing/vraag-en-antwoord/hoe-verloopt-een-bestuursrechtelijke-procedure>

De interne klachten- en geschillenprocedure bij een pensioenfonds (voorbeeld)

Klachtenreglement:

<https://www.abnamropensioenfonds.nl/nl/actueel/nieuws/item/klachtenreglement.htm>

De interne klachten- en geschillenprocedure bij een pensioenverzekeraar (voorbeeld)

- Klachten- en geschillenprocedure: <https://www.nn.nl/Contact/Klacht-melden.htm>

Procedure bij de GIP

- Reglement Ombudsman Pensioenen en Geschillenbeslechting: <https://geschilleninstantiepensioenfonds.nl/wp-content/uploads/reglement-OMP-en-geschillencommissie-GIP-27-03-24.pdf>
- Reglement Commissie van Beroep: <https://geschilleninstantiepensioenfonds.nl/wp-content/uploads/reglement-CvB-07-12-23.pdf>

Procedure bij het KiFiD

- De procedure bij het KiFiD (bemiddeling; geschillencommissie; commissie van beroep): <https://www.kifid.nl/>

Mediation

- Algemene informatie over mediation:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/rechtspraak-en-geschiloplossing/vraag-en-antwoord/wanneer-kan-ik-mediation-inzetten-in-plaats-van-een-rechtszaak-beginnen>

Arbitrage en bindend advies

- Voorbeeld van een geïnstitutionaliseerd proces voor arbitrage en bindend advies:
<https://nai.nl/nl/home/>

Rechtspraak

Door op de link te klikken kunt u kennis nemen van de uitspraak.

Bevoegdheid

- CRvB 7 mei 2021, ECLI:NL:CRVB:2021:1044, PJ 2021/79.
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CRVB:2021:1044&showbutton=true&keyword=pensioen>
- Rechtbank Rotterdam 12 november 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:11047.
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBROT:2021:11047&showbutton=true&keyword=pensioen>
- CRvB 20 januari 2022, ECLI:NL:CRVB:2022:220.
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CRVB:2022:220&showbutton=true&keyword=pensioen>
- Rechtbank Den Haag 12 juli 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:7027.
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2022:7027&showbutton=true&keyword=pensioen>

Bewijslastverdeling

- Gerechtshof Den Haag 20 september 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:1860.
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHDHA:2022:1860&showbutton=true&keyword=pensioen>
- Rechtbank Den Haag 10 juli 2024, ECLI:NL:RBDHA:2024:22866 (tegenbewijs tegenvermoeden misbruik van omstandigheden bij afstand pensioenverevening en bijzonder PP)
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBDHA:2024:22866>

Fishing expedition

- Gerechtshof Amsterdam 26 april 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:1265
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHAMS:2022:1265&showbutton=true&keyword=pensioen>

Gezag van gewijsde

- Rechtbank Den Haag 27 augustus 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:9201
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBDHA:2021:9201&showbutton=true&keyword=pensioen>
- HR 6 april 1990, ECLI:NL:HR:1990:AB9374 (herhaald verzoek echtscheiding na geslaagd pensioenverweer mogelijk-beoordeling billijke voorziening)
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:HR:1990:AB9374>

Procederen in kort geding/incidentele vordering

- Rechtbank Rotterdam 29 september 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:9344
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBROT:2021:9344&showbutton=true&keyword=pensioen>
- Rechtbank Midden-Nederland 27 januari 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:241 en 242
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBMNE:2022:241&showbutton=true&keyword=pensioen>
en: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBMNE:2022:242&showbutton=true&keyword=pensioen>

Proceskosten

- Gerechtshof 's-Hertogenbosch 20 juli 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:2298
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHSHE:2021:2298&showbutton=true&keyword=pensioen>
- Gerechtshof 's-Hertogenbosch 15 februari 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:469
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHSHE:2022:469&showbutton=true&keyword=pensioen>
- Gerechtshof 's-Hertogenbosch 22 maart 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:925
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHSHE:2022:925&showbutton=true&keyword=pensioen>

Twee conclusie regel in hoger beroep

- Gerechtshof Den Haag 6 april 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:1246
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHDHA:2021:1246&showbutton=true&keyword=pensioen>

- Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 15 juni 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:5827
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHARL:2021:5827&showbutton=true&keyword=pensioen>
- HR 11 april 2025, ECLI:NL:HR:2025:561
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:HR:2025:561>

Uitvoerbaarheid bij voorraad

- Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17 mei 2022,
ECLI:NL:GHARL:2022:3964
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHARL:2022:3964&showbutton=true&keyword=pensioen>

Verzetprocedure tegen dwangbevel

- Rechtbank Oost-Brabant 18 november 2021, ECLI:NL:RBOBR:2021:7204
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBOBR:2021:7204&showbutton=true&keyword=pensioen>
- Rechtbank Zeeland-West-Brabant 29 januari 2025,
ECLI:NL:RBZWB:2025:490 (geslaagd verzet tegen dwangbevel Bpf Bouw bij gebreke aanmaning)
<https://semantius.nl/uitspraken/ECLI:NL:RBZWB:2025:490>

Vraag = klacht

- Rechtbank Gelderland 22 september 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:4919.
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBGEL:2021:4919&showbutton=true&keyword=pensioen>

Wraking

- Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2024:6760 (verlaging AOW - wraking - rechtbank geen criminele organisatie)
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBOBR:2024:6760>

CASUS VERPLICHTSTELLING

Uw bent adviseur van een klant die kleding en schoenen ontwerpt en laat maken en B2B verkoopt. Ook wordt via een derde aan particulieren verkocht binnen een webwinkel zonder dat werknemers van uw klant bij die wijze van verkoop zijn betrokken. Uw klant ontvangt ongeveer gelijktijdig brieven van twee bedrijfstakpensioenfondsen inhoudend dat uw klant is aangesloten. Wat nu?

Vragen:

1. Om welke twee bedrijfstakpensioenfondsen zou het kunnen gaan?
2. Hoe schat u de risico's voor aansluitplicht in?
3. Is voor aansluiting een rechtshandeling nodig?
4. Hoe komt bindend vast te staan of sprake is van aansluitplicht?
5. Welke rechtsmiddelen hebben de bedrijfstakpensioenfondsen om de aansluiting te effectueren (welke twee procedures zouden kunnen worden gestart)?
6. Hoe zou uw klant verweer kunnen voeren?
7. Welk rechtsmiddel heeft uw klant om duidelijkheid te krijgen?
8. Welk rechtsmiddel heeft uw klant als sprake zou blijken te zijn van overlap?

CASUS INTERNATIONALE ECHTSCHEIDING

U wordt in paniek gebeld door een klant die in Duitsland was gehuwd en van echt gescheiden, alles naar Duits recht als toepasselijk recht. De ex-partner voert in Duitsland een procedure tegen uw klant inzake verdeling van de pensioenen van uw klant volgens de Duitse wettelijke regeling van de Versorgungsausgleich. Die procedure verkeert in het stadium dat uw klant een processtuk kan laten indienen. Uw klant heeft echter vóór en tijdens het huwelijk in Nederland gewerkt en pensioen opgebouwd bij een pensioenfonds. Van dat pensioenfonds heeft uw klant twee brieven ontvangen:

- De eerste houdt in dat de ex-partner van uw cliënt een mededelingsformulier pensioenverevening heeft ingezonden en het pensioenfonds pensioenverevening heeft uitgevoerd;
- De tweede houdt in dat de ex-partner de echtscheiding naar Duits recht heeft gemeld en het pensioenfonds bijzonder partnerpensioen heeft afgesplitst.

Uw klant wil “dubbele pensioendeling” voorkomen en stelt dat uitsluitend Duits recht van toepassing is.

Vragen:

- Welke processuele middelen heeft uw klant in Duitsland;
- Welke processuele middelen heeft uw klant in Nederland?

Achtergrondinformatie:

- Gerechtshof Amsterdam 24 september 2024, ECLI:NL:GHAMS:2024:2678 (geen pensioenverevening naar Nederlands recht als Maleisische rechter oordeelt dat geen recht op pensioendeling bestaat)
<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:GHAMS:2024:2678>